

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Економіка природокористування»

Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	183 Технології захисту навколишнього середовища
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Технології захисту навколишнього середовища»
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	7-й семестр
Мова викладання	українська
Викладачі	доц. Тимошенко Любов Вікторівна, ас. Донець Наталія Іванівна

Силабус призначено для допомоги опанування студентом навчального контенту з дисципліни, підготовки та проходження контрольних заходів.

Дніпро
НТУ «ДП»
2019

Опис навчальної дисципліни.

Назва: «Економіка природокористування»

Код: В2.9

Галузь: 18 «Виробництво та технології»

Тип: Вибіркова

Кількість встановлених кредитів: 4

Курс: 4-й

Семестр вивчення: 7-й

Рівень вищої освіти: бакалавр

Кількість годин: 120

Викладачі:

- Тимошенко Любов Вікторівна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління, <http://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/timoshenko/timoshenko.php>.

- Донець Наталія Іванівна, асистент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління, <http://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/donets/donets.php>.

Результати навчання. Демонструвати навички проведення розрахунків економічної ефективності природоохоронних заходів із забезпечення екологічної безпеки, розмірів екологічного податку за забруднення навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів, розмірів відшкодування збитків, що заподіяні державі внаслідок порушення природоохоронного законодавства.

Форми організації занять.

- Навчальні заняття – лекції.
- Практична підготовка – практичні заняття.
- Самостійна робота – підготовка до навчальних занять.
- Контрольні заходи – залікова робота, захист практичних робіт.

Мета вивчення дисципліни. Формування цілісної системи знань щодо соціально-економічного розвитку підприємницької структури на основі раціонального використання наявних природних умов і природно-ресурсного потенціалу, а також захисту навколишнього природного середовища та природних ресурсів економічними методами з метою попередження небажаного антропогенного впливу підприємницької діяльності на довкілля.

Календарно-тематичний план.

Тематичний план та розподіл обсягу часу з дисципліни «Економіка природокористування»

Курси, чверті	Тижні (6 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години		
			аудит.	самос- тійна	разом
3 курс, 2 чверті		Лекції			
	8	1. Теоретичні основи економіки природокористування Поняття природокористування, його соціально-економічна сутність. Значення економіки природокористування в умовах взаємодії виробничого підприємництва та природного середовища. Теорія зовнішніх ефектів: причини виникнення екстерналій, механізм регулювання	4		
	9	2. Природні фактори та економічна оцінка природних ресурсів Природні ресурси як фактор соціально-економічного розвитку. Основні підходи до економічної оцінки природних ресурсів. Особливості видової економічної оцінки природних ресурсів 3. Природні фактори в системі виробничих відносин. екологічне ліцензування, нормування і стандартизація, сертифікація Екологічне ліцензування. Екологічне нормування і стандартизація. Екологічна сертифікація	4		
	10	4. Економічна ефективність природоохоронних заходів у підприємницькій діяльності Види природоохоронних заходів і їх роль у виробничому процесі. Сутність економічної ефективності природоохоронних заходів. Оцінка ефективності реалізації природоохоронних заходів (капітального будівництва)	4	56	80
	11	5. Економічні збитки, оцінка втрат Сутність економічних збитків від забруднення та деградації ресурсів природного середовища у виробничому підприємстві. Методи визначення економічних збитків від забруднення довкілля. Оцінка економічних збитків в окремих секторах економічної діяльності	4		
	12	6. Організаційно-економічний механізм реалізації платного природокористування в Україні Передумови та розвиток платного природокористування в Україні. Податкові збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів. Екологічні податки за забруднення природного середовища підприємством та механізм їх стягнення	4		
	13	Контрольні заходи	4		
		Практичні заняття			
	8	1. Визначення економічних наслідків антропогенного впливу на довкілля. 2. Особливості оцінки вартості окремих видів природних ресурсів	2	28	40

Курси, чверті	Тижні (6 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години		
			аудит.	самос- тійна	разом
	9	3. Визначення особливостей екологічного ліцензування, нормування і стандартизації та сертифікації	2		
	10	4. Оцінка економічної ефективності реалізації природоохоронних заходів у підприємницькій діяльності	2		
	11	5. Визначення економічних збитків від забруднення довкілля та їх оцінка	2		
	12	6. Визначення плати за спеціальне використання природних ресурсів та екологічних податків за забруднення природного середовища підприємницькою структурою	2		
	13	Контрольні заходи	2		
		Разом	36	84	120
Контроль підсумковий, 2 чверть – залік		Лекції	24	56	80
		Практичні заняття	12	28	40

Заплановані види навчальної діяльності та методи викладання.

Лекції – ілюстративно-наочне навчання (пояснення, бесіда, мультимедійна презентація).

Практичні заняття – навчання на базі кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління (захист практичних робіт).

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

Використовується комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління. Дистанційна платформа Moodle.

Результати вивчення дисципліни. Результати освоєння, які плануються:

- знати основи раціонального залучення природних ресурсів у процес підприємницької діяльності;
- знати основи економічної оцінки природних ресурсів;
- знати основи захисту навколишнього природного середовища і природних ресурсів економічними методами;
- знати основи визначення економічних збитків від забруднення довкілля та їх оцінки в окремих секторах економічної діяльності;
- знати основи формування організаційно-економічного механізму реалізації платного природокористування в Україні.

Література для вивчення дисципліни

- 1 Стандарт вищої освіти підготовки бакалавра з спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища». СВО-2018. – К.: МОН України, 2018. – 17 с.
- 2 Податковий кодекс України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 10.05.2019).
- 3 Закон України «Про підприємництво» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12> (дата звернення 10.05.2019).
- 4 Закон України Про оцінку впливу на довкілля від 23.05.2017 № 2059-VIII URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19> (дата звернення 10.05.2019).
- 5 Закон України Про охорону навколишнього природного середовища від 25.06.1991 року № 1264-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
 - 6 Буркинський Б.В., Галушкіна Т.П., Реутов В.Є. «Зелена» економіка крізь призму трансформаційних зрушень в Україні: монографія. НАН України, Інститут пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. Одеса, 2011. – 348 с.
 - 7 Коренюк П. І., Федулова С. О. Економіка природокористування. Навчальний посібник. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. – 274 с.
 - 8 Кучер Л. Ю., Кучер А. В. Економіка природокористування : навчальний посібник. Х. : ФОП Федорко М. Ю., 2014. – 264 с.
 - 9 Мельник Л.Г. Екологічна економіка. Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. – 346 с.
 - 10 Ресурси Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua (дата звернення 10.05.2019).
 - 11 Нормативні документи сайту Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua> (дата звернення 10.05.2019).
 - 12 Матеріали Державного комітету статистики України (в тому числі його регіональних відділень). URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення 10.05.2019).

Політика виставлення балів.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами, які також використовуються для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Форми оцінювання.

- Поточний контроль – тестування, опитування.
- Оцінювання виконання та захисту практичних завдань.
- Підсумковий контроль – залік у письмовій формі.

Питання до заліку.

Приклади питань до заліку.

1. Поняття природокористування, його соціально-економічна сутність.
2. Значення економіки природокористування в умовах взаємодії виробничого підприємництва та природного середовища.
3. Економічна оцінка природних ресурсів.
4. Основні підходи до економічної оцінки природних ресурсів.

5. Особливості видової економічної оцінки природних ресурсів.
6. Природні фактори в системі виробничих та економічних відносин.
7. Економічна ефективність природоохоронних заходів у підприємницькій діяльності.
8. Види природоохоронних заходів і їх роль у виробничому процесі.
9. Сутність економічної ефективності природоохоронних заходів.
10. Оцінка ефективності реалізації природоохоронних заходів (капітального будівництва).
11. Економічні збитки, оцінка втрат.
12. Сутність економічних збитків від забруднення та деградації ресурсів природного середовища у виробничому підприємстві.
13. Методи визначення економічних збитків від забруднення довкілля.
14. Оцінка економічних збитків в окремих секторах економічної діяльності.
15. Організаційно-економічний механізм реалізації платного природокористування в Україні.
16. Передумови та розвиток платного природокористування в Україні.
17. Податкові збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів.
18. Екологічні податки за забруднення природного середовища підприємством та механізм їх стягнення.
19. Визначення економічних наслідків антропогенного впливу на довкілля.
20. Оцінка вартості окремих видів природних ресурсів.
21. Визначення особливостей екологічного ліцензування, нормування і стандартизації та сертифікації.
22. Визначення економічних збитків від забруднення довкілля та їх оцінка.